

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ:
ОКОРОКОВА В. В. ОБРАЗ НОВОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ПОСТМОДЕРНУ
ТА ФОРМИ ЙОГО МОДЕЛЮВАННЯ.
– ОДЕСА, 2018.**

*REVIEW OF THE MONOGRAPH:
OKOROKOVA V. V. THE IMAGE OF THE NEW
SOCIAL REALITY OF POSTMODERN AND THE
FORM OF ITS MODELING. – ODESSA, 2018.*

Худенко А. В.,
доктор філософських наук, професор кафедри
соціології, Одеський національний університет
ім. І. І. Мечникова (Одеса, Україна)

Khudenko A. V.,
*Doctor of Philosophy, Professor of the Department
of Sociology, Odessa National University named after
I. I. Mechnikov (Odessa, Ukraine)*

Сучасна соціокультурна трансформація, пов'язана з стрімким розвитком інформаційних технологій, мотивує постмодерністську рефлексію соціальної реальності, спрямовану на винайдення тієї моделі соціальних відносин, які б відповідали означеній парадигмі. Головний акцент тут автор ставить на образ нової соціальної реальності, який має в своїй основі проєктивний характер, виступаючи з одного боку результатом відображення в свідомості людини соціального середовища, з іншого необхідним елементом її пізнання / конструювання. Тому питання актуальності даної проблематики є безперечним, адже моделювання образу нової соціальної реальності має міцне онтологічне та гносеологічне підґрунтя, яке підживлюється поступовим вдосконаленням науково-технічної сфери суспільства.

Монографія складається з п'яти розділів, у яких обґрунтовано теоретико-методологічні аспекти постмодерністського моделювання образу нової соціальної реальності, надано його визначення, розглянуто природу образу в умовах інформаційно-комунікативного простору, в зв'язку з цим віртуальну реальність як його репрезентацію, та види і форми моделювання в сучасній культурі.

Для вивчення природи образу нової соціальної реальності автор використовує концепцію симулякрів, розуміючи останні як основу його формування в інформаційному просторі. З цим можна погодитися, адже дійсно, засоби мас-медіа, комп'ютерні технології сприяли формуванню «кліпового мислення», яке виражається в

образному сприйнятті оточуючої інформації. В якості цих образів виступають симулякри, що дає підставу вже говорити в наш час про симулякрну свідомість (на що звертає увагу автор монографії). Симулякрна свідомість сприймає соціальну реальність як сукупність образів-симулякрів, що впливають на свідомість людини, сприяючи її віртуалізації. Соціальна реальність перетворюється в простір симулякрів, які формують в людині певне ставлення до тих чи інших подій, явищ. Через це, автор роботи розглядає симулякр в постмодерністській філософії як образ нової соціальної реальності, репрезентацією якого (крім засобів мас-медіа) є віртуальна реальність, з чим не можна не погодитися.

Особливої уваги заслуговує другий розділ монографії «Гносеологічний базис моделювання образу нової соціальної реальності Постмодерну», оскільки тут по-перше, експліковано моделювання як метод пізнання соціальної реальності на основі постмодернізаційної парадигми, по-друге, виявлено види моделювання соціальних процесів в сучасному соціумі, по-третє, серед усіх видів автором було зосереджено увагу саме на віртуальне моделювання, яке цілком відповідає становищу людини в інформаційно-комунікативному просторі, та по-четверте, на основі синергетичної технології розглянуто віртуальну модель як складну систему, яка має своєрідні точки хаосу, біфуркації та порядку.

Автор доводить, що віртуальне моделювання цілком відповідає постмодерністській філософії, та як результат, є домінуючим різновидом постмодерністського моделювання образу нової соціальної реальності. Цим обумовлений подальший ухил даного дослідження саме в сферу віртуального моделювання.

Наукова новизна рецензованої монографії також полягає у висвітленні онтологічної основи віртуального моделювання, яке В. В. Окорочова виводить з утопічної свідомості. В третьому розділі автор проводить паралель між утопією та віртуальною реальністю, виявляючи низку спільних рис. Віртуальна реальність як і утопія містять в собі образ бажаного світу, який веде свої коріння з соціальної реальності. В даному випадку дійсне суспільство, людина виступають одночасно і творцем і прототипом віртуальної моделі. Утопія є також своєрідна модель, яка покликана показати людині не просто інший світ, а ідеальний, досконалий. Віртуальна реальність пори цьому дозволяє реалізувати утопії її давню проблему – реалізація. Якщо до виникнення комп'ютерних

технологій це було абсолютно неможливим, то тепер віртуальний простір дозволяє людині створити утопічну модель, і головне, не лише її побачити, а ще й прийняти в ній участь в режимі онлайн. Утопія і віртуальна реальність виконують подібні функції, серед яких найбільш яскраво виражені компенсаторна (втішає людину, дозволяє відволіктися від проблем і негараздів в реальному житті) та ескапістська (втікання від реального світу у віртуальний).

Цікавим також є висвітлення автором людського фактору віртуального моделювання. В монографії доводиться, що проблема моделювання образу нової соціальної реальності в постмодерному суспільстві підіймає на поверхню наукових дослідів ще й питання людини майбутнього. Антропологічний концепт образу нової соціальної реальності полягає у висвітленні такого явища як «Homo Virtualis», «post-human». Спираючись на засади концепції трансгуманізму, автор показує, що проблема людини нового типу, є стрижневою при проєкції образу нової соціальної реальності у майбутнє. Трансгуманізм цілком підпорядкований на створення моделі такої людини, в якій не існувало би тих фізіологічних та соціальних недоліків (наприклад іморталізм), які звужують межі її життєдіяльності. Постлюдина стане метою сучасної еволюції, але вже не силами природи, а за допомогою впровадження в тіло людини технологій, роблячи її досконалою. Звідси і впливає головний негативний відтінок трансгуманістичного моделювання людини майбутнього – її штучність.

Логічним завершенням даної роботи є висвітлення форм віртуального моделювання, серед яких автор виокремлює мікронації (віртуальні держави), комп'ютерні ігри та кінопростір. Кожна з цих сфер містить в собі модель образу соціальної реальності, для якого характерним є специфічний темпоральний вимір.

Відтак, монографія В. В. Окорокової є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, має наукову і практичну цінність та рекомендується до друку.

* * *